

telpost waar meer dan vijf parelduikers per telling gezien werden. De piek viel half april, met 21 N op 14 april en 20 N op de 20^e.

In maart werd een aantal dagen met aardige steltloper trek vastgesteld. Zo passeerden de 15^e 2170 bontjes (Schev). Van eind april tot ver in mei was de wind ongunstig voor het waarnemen van massale steltloper trek. Illustratief zijn de minst slechte dagen van rosse grutto (23 april Bloem 656 N) en kanoet (6 mei Huis 569 N). De aantallen zilverplevieren en drieteenstrandlopers bedroegen maximaal 350 individuen per dag. Vanaf eind juni kwam de najaar trek weer op gang. Vermeldenswaard is een poelruiter in een groepje groenpootruiters te Hbz (7 jul).

Eind april verschenen er in Noord-Holland aardige aantallen kleine jagers (27^e Hbz 53 N, Huis 40). Deze dag passeerden te Hbz ook veel jan-van-genten (7 Z, 198 N) en de eerste noordse pijl. De beste dag voor deze laatste soort viel op 28 juni: Schev (1 Z, 12 N), Hbz (3 N) en Huis (1 N). Een grauwe pijl op 22 juni te Huis is vermeldenswaard. Op 21 juli passeerde er ook een te Hbz (evenals 2 noordse en 1 vale pijlen).

Na een aantal magere jaren werden begin april duizenden dwergmeeuwen gezien. De hoogste aantallen werden te Hbz vastgesteld met als beste dag: 3 april 2690 Z, 989 N. Elders viel de piek op de 13^e (Schev 261 Z, 1806 N, LVS 1920 N, Bloem 1122 N). Ook de 17^e werden te Hbz nog 2449 N vastgesteld. Trek van kokmeeuw beperkte zich in het voorjaar tot maart (max Hbz 4 maart 2065 N) en kwam eind juli weer op gang. Vermeldenswaard is de claim van een adulte ringsnavelmeeuw te Huis (21 maart). Op deze post werden vanaf 12 april ook diverse dagen meer dan duizend kleine mantels geteld, met op de beste dag (4 mei) 3114 exx. Grote sterns waren vanaf half apr opvallend talrijk te Hbz: beste dag 24 april 2633 Z, 929 N. Na lagere aantallen in mei en juni werden eind juli al weer dagen met meer dan duizend vogels vastgesteld. De 'oranjessnavelige stern' van Katwijk werd 9 juni te Schev en 10 juni te Noordwijk en later bij Hbz gezien (de determinatie als sierlijke of cayennestern houdt de gemoederen nog bezig; in ieder geval zit het beest nu ook in de CvZ database!).

Bruinvissen werden t/m begin april regelmatig waargenomen, beste dag 15 maart 23 Z, 14 N Scheveningen. In juli werd een handvol individuen te Schev, Hbz en Huis gezien. Tot slot, een waarneming van een witsnuitdolfijn: 5 juni 1 tp te Hbz.

Informatie van: F. Geldermans, N. van der Ham, I. Hoogendoorn, Jan Wierda en de websites van Scheveningen <http://www.vwgdenhaag.nl/> en Langevelderslag (<http://www.vwgzkl.nl/parnassia/>). Leuke waarnemingen aub eens per kwartaal doorgeven aan: Steve Geelhoed, Leon.Springerlaan 300, 2033 TH Haarlem, E-mail steve.geelhoed@planet.nl. Ingevulde uurkaarten opsturen naar het CvZ-archief, antwoordnummer 817, 8200 WB Lelystad. Ingevoerde gegevens kunnen hier ook op flop heen gestuurd worden, of per E-mail naar kees.camphuysen@wxs.nl.

Steve Geelhoed NZG-CvZ

“Frisse Zeewind”: milieuorganisaties positief over windparken op de Noordzee

Tien grote natuur- en milieuorganisaties steunen de ontwikkeling van windmolenparken ver uit de kust. In hun verschenen nota ‘Frisse Zeewind’ staan de voorwaarden waaraan windturbines buiten de 12 mijlszone in hun ogen zouden moeten voldoen. De organisaties vragen de overheid “op een weloverwogen wijze de ontwikkeling van windturbines buiten de territoriale wateren te ondersteunen. Dit is nodig om de uitstoot van CO₂ de komende jaren terug te dringen. Proefparken, uitvoerig onderzoek naar de effecten op natuur en veiligheid, het aanwijzen van voorkeurgebieden en gefaseerd bouwen zijn noodzakelijke onderdelen”, aldus ‘Frisse Zeewind’.

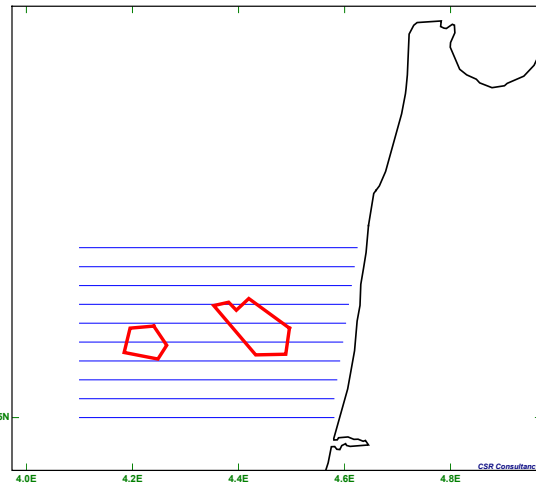
Op dit moment is er in Europa nog nauwelijks kennis over windturbines die ver uit de kust staan. Daarom zijn de resultaten van de onderzoeken naar de gevolgen voor onder andere vogels, zeezoogdieren en vissen nodig voor de ontwikkeling van nieuwe parken en voor het aanwijzen van voorkeurgebieden. De barrièrewerking van de windparken voor vogels en de effecten van onderwatergeluiden en trillingen voor zeezoogdieren en vissen zijn belangrijke thema's. Ook de cumulatieve effecten van meerdere parken op het zeemilieu en de extra kansen op aanvaringen door schepen moeten worden onderzocht. Indien de stappen uit het plan gevolgd worden verwachten de organisaties dat in 2020 de doelstelling van de overheid van 6000 megawatt windenergie op zee

op verantwoorde wijze gehaald kan worden en mogelijk zelfs naar boven kan worden bijgesteld. NB: het gaat hierbij dan wel over enkele duizenden windmolens, verdeeld over “windparken” waar tientallen of honderden grote molens bij elkaar staan.

'Frisse Zeewind' is opgesteld door Stichting De Noordzee en wordt onderschreven door Stichting Natuur en Milieu, Vogelbescherming Nederland, Natuurmonumenten, het Wereld Natuur Fonds, Milieudefensie, Reinwater, Waterpakt, de Waddenvereniging en Stichting Duinbehoud. Greenpeace heeft niet ondertekend maar is ook een sterke voorstander van windenergie uit zee. Voor meer informatie en het aanvragen van een exemplaar van 'Frisse Zeewind' neemt u contact op met Stichting De Noordzee: Michel Langendijk en Sytske van den Akker, 030-2340016 of 06-55942646. Kijk ook op www.noordzee.nl. De brochure is ook te verkrijgen bij Vogelbescherming: 030-693 7777.

De natuurorganisaties worden op hun wenken bediend.

In 2003 wordt volgens plan begonnen met de aanleg van één of twee parken, voor de kust van Noord-Holland (zie kaartje: de polygonen ten NW van IJmuiden). De eerste fase van onderzoek, naar de nog “ongestoorde situatie” vindt plaats in week 39 en in week 43 van 2002, vanaf schepen van Rijkswaterstaat. Bij dit eerste onderzoek zullen (zee)vogels en zeezoogdieren worden geïnventariseerd in een gebied rond beide geplande parken. Dit zal gebeuren langs een tiental oost-west transecten (zie kaartje); van 23-27 september met de Mitra, en van 21-25 oktober met de Arca. Zeetrektellers in het gebied kan dit niet ontgaan: het zijn grote schepen die de ene keer recht op de kust aanvaren, om even later weer zee te kiezen. Als alles goed gaat, wordt dag en nacht doorgevaaren: 's nachts wordt dan met een speciale “Bruinvis-luisterkit” geprobeerd de aanwezigheid van (onzichtbare) bruinvissen vast te stellen.

RECENTE PUBLICATIES

Brierley A.S. & Fernandes P.G., 2001. Diving depths of Northern Gannets: acoustic observations of *Sula Bassana* (!) from an autonomous underwater vehicle. *Auk* 118: 529-534. Leuk stukje in *The Auk* over duikende jan van genten van visserijbiologen. In de noordelijke Noordzee probeerden ze een inventarisatie te maken van scholen haring, aan het oppervlak. Dit is een probleem tijdens haringsurveys, want de gebruikte echo-apparatuur bevindt zich in de regel onderaan het schip en “kijkt” naar beneden, waardoor de bovenste meters van het water gemist worden. Ook verstoort een varende schip natuurlijk scholen vis die zich dicht bij het oppervlak bevinden. De slimme oplossing was een zelf onder water varende robot, met een echo-apparaat dat naar boven was gericht. De robot kon op kilometers afstand van het moederschip opereren, op dieptes tussen 20 en 50 meter. Op de echogrammen waren enkele zware, van het oppervlak recht naar beneden gaande strepen zichtbaar, gemiddeld tot zo’n 20 meter diepte (range: 8-34m, maar dieper (het robotoog voorbij) is mogelijk). De operators waren er zeker van dat het jan van genten waren die deze echo’s veroorzaakten, want andere duikende vogels (alkachtigen) hadden ze in het zeegebied (dicht bij Orkney en Shetland, juli) niet gezien. Referenten van *Atlantic Seabirds* zijn hopenlijk wakkerder als dergelijke non-waarnemingen voorbij komen en ook laten ze vast de latijnse soortnaam in de titel niet met een hoofdletter B schrijven. Los daarvan: leuk stuk!

MFL

GERINGDE ZEEVOGELS

De volgende terugmeldingen werden ontvangen van Gerrit Speek (Nederlandse Ringcentrale, Heteren), van Adriaan Dijkse (EcoMare, Texel) en van Roel Draijer (Vogelhospitaal Stichting Vogelrampenfonds, Haarlem), waarvoor onze dank.